

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2017 roku w sprawie z powództwa W. U. przeciwko (...), (...) Spółce jawnej w K. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności Sąd Rejonowy w Sieradzu w pkt 1 pozbawił wykonalności nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 30 lipca 2010 roku wydany w sprawie sygn. akt IV GNc 4783/1 O/S w zakresie kwoty 20.880,29 zł; w pkt 2 zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3.962,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; w pkt 3 nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Sieradzu kwotę 2.499,23 zł tytułem brakującej części należności na pokrycie wynagrodzenia biegłego tymczasowo wyłożonej przez Skarb Państwa. (wyrok k. 224; uzasadnienie k. 228 – 229)

Apelację od powyższego wyroku wniosła pozwana zaskarżając go w całości. Zaskarżonemu wyrokowi skarżąca zarzuciła:

1. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wskutek przekroczenia przez sąd granic swobodnej oceny dowodów i naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wynik sprawy, a mianowicie:

a. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 229 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny, bowiem z pominięciem zeznań:

i. powoda W. U. w całości, a w szczególności w tych fragmentach, w których powód stwierdził, że ustalił z A. N., że ugoda zostanie zawarta na piśmie i że takiej ugody na piśmie nie zawarli;

ii. świadka K. J. w całości, a w szczególności w tych fragmentach, w których stwierdziła, że ugoda miała zostać zawarta na piśmie oraz że powód prowadził rozmowy ugodowe z pozwaną spółką w grudniu 2013 roku i styczniu 2014 roku;

(...). przedstawiciela pozwanej spółki (...) w całości, a w szczególności w tych fragmentach, w których stwierdził, że zawsze stosuje jedną zasadę odnośnie zawieranych ugód oraz że wszystkie ugody zawierane przez pozwaną spółkę muszą mieć formę pisemną;

Uwzględnienie zeznań powoda, pozwanego i świadka w zakresie w jakim strony i świadek przyznali fakt, że wolą stron było zawarcie ugody w formie pisemnej, mogłoby doprowadzić do zupełnie innej oceny wiadomości e-mail strony pozwanej z dnia 27 listopada 2013 roku, godz. 13:17 niż przyjęta przez sąd;

b. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny, bowiem z pominięciem zeznań:

i. świadka A. S. w całości oraz przedstawiciela pozwanej spółki (...) w całości, a w szczególności w tych fragmentach, w których potwierdzili oni, że w ALKOM s.j. obowiązuje jedna zasada zawierania ugód co do spłaty zadłużenia, tzn. ugody zawierane są w formie pisemnej, spłata dotyczy pełnej kwoty należności głównej, kosztów sądowych i komorniczych i odsetek w wysokości 50%, które mogą być rozłożone na raty;

Uwzględnienie zeznań pozwanego i świadka w tym zakresie mogłoby doprowadzić do zupełnie innej oceny wiadomości e-mail z dnia 27 listopada 2013 roku, godz. 13:17, 12 grudnia 2013 roku, godz. 13:31 oraz propozycji ugody wystosowanej do powoda w dniu 16 stycznia 2014 roku;

c. art. 233 §1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób niewszechstronny, bowiem z pominięciem zeznań świadka K. J. w części, w której zeznała ona, że namawiała powoda do skontaktowania się z przedstawicielem strony pozwanej w celu uzgodnienia, czy podane przez powoda kwoty są ostateczne i pełne oraz w części, w której świadek stwierdziła, że to ona wraz z powodem wpisała kwoty do projektu ugody. Uwzględnienie zeznań świadka mogłoby doprowadzić do zupełnie innej oceny wiadomości e-mail z dnia 20 listopada 2013 roku oraz wiadomości e-mail z dnia 27 listopada 2013 roku;

d. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i w zw. z art. 6 k.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nieszechstronny, bowiem z pominięciem treści wiadomości e-mail z dnia 12 grudnia 2013 roku, godz. 13:32 oraz z pominięciem treści wysłanej do powoda w dniu 16 stycznia 2014 roku, godz. 15:20 propozycji ugody, a także z pominięciem treści wiadomości SMS z dnia 16 stycznia 2014 roku, godz. 10:10 oraz wiadomości e-mail wysłanej przez powoda w dniu 20 listopada 2013 roku, godz. 21:44. Uwzględnienie tych dowodów, które sąd uznał za wiarygodne, mogłoby doprowadzić do odmiennej od przyjętej przez sąd oceny treści wiadomości e-mail z dnia 27 listopada 2013 roku oraz odmiennej oceny, czy powód udźwignął ciężar dowodu, czy doszło do skutecznego zawarcia ugody;

e. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 232 k.p.c. i w zw. z art. 6 k.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nieszechstronny, bowiem z pominięciem opinii biegłego mgr Arkadiusza Wyrostka, zgodnie z którą nie została ujawniona pod względem informatycznym treść wiadomości SMS, która zgodnie z twierdzeniem powoda miała być mu przesłana przez pozwaną w dniu 20 listopada 2013 roku, a zatem opinia biegłego nie potwierdziła twierdzenia powoda, jakoby kwoty wpisane do projektu ugody zostały podane przez stronę pozwaną. Uwzględnienie treści opinii mogłoby doprowadzić do zupełnie odmiennej oceny, czy powód udźwignął ciężar dowodu, czy doszło do skutecznego zawarcia ugody;

f. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania. W świetle tych zasad nie można zaakceptować twierdzenia sądu, iż z treści wiadomości e-mail wynika, że strony zawarły ugodę dnia 27 listopada 2013 roku, podczas gdy nie doszło do skutecznego zawarcia ugody poprzez wymianę tożsamyh co do treści oświadczeń woli i jeszcze w grudniu 2013 roku oraz w styczniu 2014 roku strony prowadziły korespondencję oraz rozmowy telefoniczne dotyczące treści projektu ugody;

g. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania. W świetle tych zasad nie można zaakceptować twierdzenia sądu, iż zapłata dokonana przez powoda w dniu 27 listopada 2013 roku stanowiła wykonanie ugody, podczas gdy zapłata ta stanowiła wykonanie obowiązku wynikającego z prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 30 lipca 2010 roku, sygn. akt IV GNc 4783/10/S, a uгода w formie pisemnej została wysłana przez powoda pozwanemu dopiero w dniu 5 grudnia 2013 roku;

h. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez dokonanie oceny dowodów w sposób nasuwający zastrzeżenia z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania. W świetle tych zasad nie można zaakceptować twierdzenia sądu, że sąd ten ustalił stan faktyczny na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego, uznając za wiarygodne załączone do akt sprawy dokumenty zaoferowane przez strony, podczas gdy treść tych dokumentów wzajemnie się wyklucza, zaś sąd nie wskazał, którym dokumentom przypisał większą moc dowodową;

i. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. oraz w zw. z art. 98 k.p.c. poprzez brak wskazania na których dowodach sąd pierwszej instancji oparł się, a którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, a także brak wskazania podstawy prawnej rozstrzygnięcia, co uniemożliwia kontrolę toku myślenia i wyrokowania przez sąd. Ponadto sąd nakazał pobrać od pozwanej kwotę 2.499,23 zł tytułem brakującej części należności na pokrycie wynagrodzenia biegłego, podczas gdy opinii tej w ogóle nie uwzględnił przy ustalaniu stanu faktycznego;

j. art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. poprzez nakazanie pobrania od pozwanej kwoty 2.499,23 zł tytułem brakującej części należności na pokrycie wynagrodzenia biegłego, podczas gdy opinii tej sąd w ogóle nie uwzględnił przy ustalaniu stanu faktycznego, jak również nie wziął sąd pod uwagę, że wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego zgłosił powód, a dowód ten nie potwierdził twierdzeń powoda;

2. nierozpoznanie istoty sprawy oraz naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 321 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie pozwu, tj. pozbawienie wykonalności nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 30 lipca 2010 roku, sygn. akt IV GNc 4783/10/S w zakresie kwoty 20.880,29 zł również w stosunku do drugiego z dłużników solidarnych, tj. również w stosunku do M. C., który nie był stroną niniejszego postępowania;

3. nierozpoznanie istoty sprawy oraz naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 321 k.p.c. poprzez orzeczenie ponad żądanie pozwu, tj. orzeczenie o pozbawieniu wykonalności nakazu zapłaty z dnia 30 lipca 2010 roku wydanego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, sygn. akt IV GNc 4783/10/S w zakresie kwoty 20.880,29 zł, podczas gdy powód domagał się w pozwie pozbawienia wykonalności tego orzeczenia w części, w jakiej ma ono zobowiązywać powoda do zapłaty na rzecz strony pozwanej odsetek ustawowych w kwocie 20.880,29 zł, a tym samym nierozpoznanie istoty sprawy;

4. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

a. art. 76 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że doszło do skutecznego zawarcia ugody, podczas gdy strony zastrzegły dla ugody formę pisemną, zaś ugoda w takiej formie nie została zawarta;

b. art. 78 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że pomiędzy stronami doszło do wymiany dokumentów obejmujących tożsamą treść oświadczeń woli, podczas gdy pomiędzy stronami nigdy nie doszło do wymiany dokumentów o tożsamej treści zawierających podpisy stron pod ugodą;

c. art. 65 § 1 i 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie, niedokonanie wykładni oświadczeń woli złożonych przez strony i przyjęcie, że twierdzenia powoda są wystarczające do ustalenia zgodnego zamiaru stron, podczas gdy zamiarem stron było zawarcie ugody w formie pisemnej i tylko ugoda zawarta w takiej formie miała wywołać skutki prawne, oraz że zamiarem stron było objęcie ugodą należności wynikających z nakazu zapłaty z dnia 30 lipca 2010 roku, wydanego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, do sygn. akt IV GNc 4783/10/S, na które składały się: całość należności głównej, koszty procesu, koszty postępowania egzekucyjnego i 50% odsetek;

d. art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c., poprzez przyjęcie, że powód udowodnił żądanie pozwu zarówno co do zasady, jak i co do wysokości kwoty, podczas gdy powód w żaden sposób nie wykazał, że kwota 20.880,29 zł, w zakresie której domagał się pozbawienia wykonalności nakazu zapłaty jest kwotą wynikającą z różnicy pomiędzy kwotami wynikającymi z prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie oraz dokonаныmi przez powoda wpłatami na rzecz pozwanej spółki, jak również powód nie wykazał, że kwota ta stanowi kwotę odsetek ustawowych;

e. art. 373 k.c. poprzez jego niezastosowanie i pozbawienie wykonalności nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie z dnia 30 lipca 2010 roku, sygn. akt IV GNc 4783/10/S w zakresie kwoty 20.880,29 zł również w stosunku do drugiego z dłużników solidarnych, tj. również w stosunku do M. C., który nie był stroną niniejszego postępowania.

Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za pierwszą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych, a ponadto o uchylenie nakazu pobrania od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa -Sądu Rejonowego w Sieradzu kwoty 2.499,23 zł tytułem brakującej części należności na pokrycie wynagrodzenia biegłego tymczasowo wyłożonej przez Skarb Państwa; oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. Ewentualnie skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania za pierwszą instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych; oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych. (apelacja k. 233 – 251)

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed sądem drugiej instancji według norm prawem przepisanych. (odpowiedź na apelację k. 257 – 260)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna w wymiarze, który powoduje uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Najdalej idący zarzut nierozpoznania istoty sprawy okazał się trafny. Rozpoznając przedmiotową sprawę sąd pierwszej instancji nie dokonał oceny żądania powoda, orzekając przy tym ponad żądanie.

Nierozpoznanie istoty sprawy to niezbadanie merytorycznej podstawy dochodzonego roszczenia, nierozpoznanie merytoryczne zgłoszonych w sprawie roszczeń lub zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo całkowite pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego.

W przedmiotowej sprawie powód żądał pozbawienia wykonalności nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, wydanego dnia 30 lipca 2010 roku przez Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie, sygn. akt IV GNc 4783/10/S w części zobowiązującej W. U. do zapłaty na rzecz (...), (...) Spółki jawnej w K. odsetek ustawowych obliczonych na kwotę 20.880,29 zł.

Treść rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji nie stanowi w istocie rozstrzygnięcia o żądaniu sformułowanym przez powoda. Określona w pozwie kwota odsetek ustawowych ustalona na podstawie tytułu wykonawczego nie została wprost wskazana w nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym. Zestawiając nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z przedmiotowym rozstrzygnięciem należałoby uznać, że sprawa dotyczyła części należności głównej wynoszącej 64.531,88 zł. Innego wniosku nie można wywieść z treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku, które nie zawiera jakichkolwiek rozważań w tym zakresie.

Co więcej treść pkt 1 wyroku nie uwzględnia faktu wytoczenia powództwa o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności wyłącznie przez W. U.. Tym samym rozstrzygnięcie obejmuje także niewystępującego w sprawie M. C. wskazanego w przedmiotowym nakazie zapłaty i wykracza ponad żądanie pozwu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy uznał, że sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy nie rozstrzygając o żądaniu sformułowanym przez powoda w pozwie.

Dodatkowo należy podkreślić, że sąd pierwszej instancji dopuścił się istotnych uchybień w zakresie ustalenia stanu faktycznego i oceny dowodów.

Wbrew ustaleniom Sądu Rejonowego stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był sporny. Ustalając okoliczności faktyczne sąd pierwszej instancji oparł się wyłącznie na dowodach z dokumentów, tj. wiadomościach e-mail, uznając je za wiarygodne. Nie zestawiał jednak ich treści z zeznaniami świadków i stron związanymi z tymi samymi okolicznościami, zawartością wiadomości SMS przesyłanych pomiędzy stronami, nie odniósł się do opinii biegłego dotyczącej faktów mających istotne znaczenie dla sprawy. Jednocześnie umknęło uwadze sądu pierwszej instancji, że wnioski płynące z części dokumentów i wiadomości SMS są sprzeczne z twierdzeniami powoda, a treść części dokumentów wyklucza się wzajemnie.

Co więcej uzasadnienie zaskarżonego rozstrzygnięcia uniemożliwia odtworzenie toku rozumowania sądu pierwszej instancji i tym samym sprawia, że orzeczenie nie poddaje się kontroli instancyjnej. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie odpowiada wymogom wynikającym z art. 328 § 2 k.p.c. Nie zawiera ono rozważań w zakresie oceny dowodów, a także analizy podstawy faktycznej żądania pozwu i jej oceny prawnej.

Mając na uwadze powyższe na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania sądowi pierwszej instancji.

Wobec wskazanych uchybień proceduralnych bezprzedmiotowe i przedwczesne było odnoszenie się do sformułowanych w apelacji zarzutów dotyczących naruszeń prawa materialnego.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy pozostawił sądowi pierwszej instancji zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c.

Ponownie rozpoznając sprawę sąd pierwszej instancji powinien rozstrzygnąć o żądaniu powoda sformułowanym w pozwie mając na względzie treść art. 321 § 1 k.p.c. W tym celu powinien ustalić stan faktyczny wnikliwie oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy (zeznania świadków, stron, dokumenty, treść wiadomości SMS, opinia biegłego), a następnie dokonać analizy podstawy faktycznej żądania i jego oceny prawnej. Analiza ta winna być przy tym dokonana w taki sposób aby tok rozumowania sądu był możliwy do podania go weryfikacji w trakcie kontroli instancyjnej.